

Bilgi uğurumu aşılırken, Haluk şahin

**Bilgi uğurumu aşılırken,
Haluk Sahin, Radikal 19/05/2002**

Küreselleşme iki yanı keskin bir bıçak. Bir yandan yerel düzeyde önemli güç kayıplarına yol açarken, öteki yandan gene aynı düzeyde havsaların almayacağı beceriler ve olanaklar sağlıyor. Bilançosunun kayıp hanesinde çeşitli kalemleri olan Türkiye'nin, kazanç hanesine de çok şey yazdırması lazım ki, küreselleşme fırtnasından kazançlı çıksın ve belirmekte olan yeni dünyada kendisine bir yer bulabilsin.

Geğen hafta İstanbul'da Türkiye'nin kazanç hanesine yazılması gereken bir toplantı yapıldı. Ne var ki, katılanlar dışında hemen hiç kimsenin haberi olmadı bu toplantıdan. Magazinkolik medya, ülke için çok önem taşıyan konuyla hiç ilgilenmedi.

Ne mi oldu? Tam 63 üniversitenin 210 kütüphane yöneticisi İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde bir araya geldi ve 'akademik kütüphane konsorsiyumlarının büyümesi' konusunu tartıştı. Dünyanın beş büyük konsorsiyumunun temsilcileri de toplantıda bildiri sundu. Kütüphanenin de konsorsiyumu nasıl oluyormuş diyeceksiniz. Oluyor ve gittikçe önem kazanıyor.

Çağımız bilimsel bilgi üretiminin müthiş bir hız kazandığı bir çağ. Dünyanın dört bir yanında ama özellikle Amerika'da üretilen bilgilerin bilim camiası tarafından paylaşılması büyük önem taşıyor. Üniversite kütüphaneleri bu yüzden önemli. Bu yüzden dünyanın en prestijli üniversiteleri, örneğın Harvard ve Princeton, her şeyden önce kütüphaneleriyle övünüyorlar.

Üretilen bilimsel bilgilere erişim açısından Türkiye yakın tarihlere kadar bilim dünyasının taşrasındaydı. Üniversite kütüphanelerimiz çok yetersiz olmalarının yanı sıra, daha çok öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlar olarak işlev yapmaktaydı.

Bir türlü sonu gelemeyen 'tahsisat yetersizliği' nedeniyle koleksiyonlar sınırlıydı. Alınan kitapların çoğıu hocaların odalarındaki raflarda tozlanıyordu. En önemlisi, bu kütüphaneler sayıları her yıl artan önemli bilimsel süreli yayınlara abone olmakta güçlük çekiyorlardı. Sayıları 8 bini bulan bu türden bilimsel süreli yayınların abonelik fiyatlarının artması dünyanın sayılı üniversitelerinin kütüphanelerini bile krize sokmuştu.

Türkiye'de üniversite sayısının hızla artması bu sorunu daha da ağırlaştırmaktaydı. Konsorsiyum, yani ortaklaşa kullanım ya da paylaşım fikri işte böyle bir ortamda doğdu. Türk üniversite kütüphaneleri, Amerika ve Avrupa'daki üniversiteler gibi, bir konsorsiyum anlaşması yaptılar ve 1999 yılında ANKOS'u (Anadolu Üniversitesi Kütüphaneleri Konsorsiyumu) kurdular.

Artık üniversiteler yayıncı firmalarla, elektronik dergilerle ve veri tabanlarıyla ayrı ayrı anlaşma yapmıyor, bu işi ANKOS'a bırakıyorlar. Böylece kullanıcılar kendi kütüphanelerinde bulunmayan süreli yayınlara ve kaynaklara internet üzerinden çok daha ucuz ve etkin bir biçimde ulaşıyorlar. Dünyanın en önemli bilimsel dergi koleksiyonlarındaki bir makalenin tam metnine elektronik olarak ulaşmak birkaç dakika alıyor. Bunun ne büyük bir nimet olduğunu internetten önce doktora yapmış olanlar çok iyi anlarlar.

Geğen yıl ANKOS aboneleri tam 1 milyon 350 bin tam metin makaleye ulaşmışlar. Türk bilim adamlarının bilimsel üretkenliğinin artmasının arkasında biraz da ANKOS gerçeğı yatıyor. Hastalıklı gündemden başımızı kaldıralım ve olumlu şeyleri de görelim: Türkiye, çağımızın en önemli sorunları arasında sayılan dijital uğurumu her şeye rağmen böyle aşıyor.

Alemdaroğılu duymasın...

Demek artık internet aracılığıyla dünyanın pek çok üniversitesinin kütüphanesine ulaşmak mümkün olacak Türkiye'deki üniversitelerden. Eğer Alemdaroğılu'nun bundan haberi olduysa üniversitedeki bilgisayarları da geğenlerde binlerce kitabı gönderdiği yere gönderecektir. Öğrencilerin normalin altında zekalı,kuzu gibi söz dinleyen aynı zamanda kütüphaneye uğramayanını seven bu bilimadaminin böyle bir gelişme karşısında gardını çoktan aldığını görebiliyorum.

Yazan : Ebru Karakas (Kişisel Sayfası / Radikal Puanı: 3198)

Bardağın yarısı halâ boş!

İnsanlığın sırat köprüsünden geğtiğı ortaçağ karanlığından da ağır bir dönemde 'etnoegoizm'den tiksindiğimi belirtmeden edemeyeceğim. Bu dargörüşlülük, insanlık yok oluyorken bazı ulusların ayakta kalabileceklerini sanma aymazlığı

içinde çürümekten nasıl kurtulacaklar? Bunca dijital gelişme sonucunda dünya imparatoru Amerika'nın kendi halkının cehaleti ne kadar önlenmiş, diye düşünebilir mi Haluk Şahin? Olumlu gelişmeleri görmezden gelmek de bağnazlıktır tabii ama sorunların öncelik sıralaması insanlığın uygarlıkla bağının niteliğini belirler. İkonların cinsiyetlerini belirlemekle uğraşan Bizans, sonunun geldiğinin ayrımında değildir.

Saygıyla.

P.S. Dijital yolla TÜRK İNSANININ (kürtleri ve diğerlerini saymanın bir anlamı yok -mu?) karınlarını doyurmadan Angola'da silahlandırılan gerillaların aklıktan ölme noktasına gelmesinin ne anlama geldiğini dijital yolla belgelemenin ne anlamı olabilir ki?

Yazan : İhsan Doğan (Kişisel Sayfası / Radikal Puanı: 22520)

İngiltere

İngiltere'de uygulanan bir sistem var bence bunu Türkiye'deki üniversitelerinde uygulaması gerek! Burda ki bütün üniversite kütüphaneleri British Library altında toplanmış ve sizin üniversitenizde eğer bir kitap yoksa onu sipariş edebiliyorsunuz 1 haftada elinize geçiyor! Açıkcası Türkiye'de çok yavaş bir internet erişim hızı var gerek üniversitelerde gerek ise evlerde bence ilk amacın internet hızını artırmak olması gerekiyor ondan sonrası kolay dünyada yüzlerce database var onlardan birtanesine üye olursunuz ve böyle de bir konsorsiyum kurmanıza da gerek kalmaz!

Yazan : Gurbet Ahmet

Uygulanıyor mu?!

Sayın Şahin'in yazısından anlaşılan yurtdışı üniversite kütüphanelerinde var olan ILL sisteminin (inter library loan-kütüphaneler arası ödünç) sisteminin artık Türkiye'de de uygulanmaya başladığı. Hem de 1999'dan beri! Haberde ANKOS'un uygulanıp uygulanmadığı ve nerelerde nasıl uygulandığı belirtilse çok daha açıklayıcı olacaktır.Keşke bu sistem ülkemizde de uygulanıyor olsa ve de yaygın olarak tüm üniversitelerde uygulansa! Yazardan ricam bu konunun takipçisi olup bizleri daha çok aydınlatmasıdır. Esenlikle,.

Yazan : Fusun Tulek

Olumlu

Bence olaylara biraz daha iyimser yaklaşmak gereken bir dönemde bunları duymak olumlu. Üniversitenin ağından bağlanıldığında daha kolay koşullarla süreli yayınlara ulaşılabilirdiğini biliyordum ama bunun böyle bir organizasyonla sağlandığını bilmiyordum. Kötüyü görmek kolay ama iyileri görmek ve öne çıkarmak için biraz daha çaba harçayabiliriz değil mi? Yazara çabası için teşekkürler.

Yazan : FULYA DÜVENCİ KARAKOÇ

Kitaplık...

Türkiye'de kitapların rektörler tarafından depolara kaldırıldığı, IST üniversitesinde kütüphaneden yararlanmanın ücrete bağlandığı dönemde GÜZEL bi haber, diimi ama... Yazar konunun bu yönünü hiç algılamamış ne yazıkki.. üzüldüm, iki satır da olsa bizim 'üniver' city'lerimizin KÜTÜP durumlarını da bi zahmet dillendirseydi diyorum.. "Yoksa hariçden Gazel'mi okuyorum ne?"

Yazan : Mehmet Umit Metin